

Dr. H. J. Cozijnsen

THEORIE EN PRAKTIJK VAN DE
FINANCIELE BEDRIJFSMODELLEN

(Samsom Uitgeverij 1974, 160 blz. f 26,50)

door Drs. D. van der Hoeven

„Financiële bedrijfsmodellen, het onderwerp van deze studie, hebben als kenmerk de representatie van het gehele bedrijfsproces. Het zijn „corporate financial models”: corporate door de totaliteit van de representatie en financial door het weergeven van die totaliteit in uitsluitend financiële termen. Die financiële weergave brengt de waarden en relaties in het hoofdmodel op de gelijke geldnoemer met de waarden en relaties in submodellen.” (blz. 7)

Het boek is prettig geschreven en de wiskunde overheerst niet de tekst. Af en toe vallen er wel zware kreten op dit en aanverwante gebieden maar het devies is: gewoon doorlezen.

„Er is dus geen reden voor een overdreven respect voor de wiskunde in modellenbouw, want die wiskunde is lang niet altijd nodig en ook niet zo ingewikkeld als het wel lijkt”. (blz. 18)

„Voor hem (de manager) is dat hele gedoe met matrixen, functies en rekenregels van de lineaire programmering een mysterieus zwart kastje (black box) en de praktijk leert dat als de uitkomsten niet stroken met zijn eigen opvattingen hij weinig neiging vertoont de uitspraken van dat zwarte kastje als basis voor zijn beslissingen te gebruiken”. (blz. 28)

- Het eerste hoofdstuk bevat een onderzoek naar de toepasbaarheid van financiële modellen.

Daarbij gaat schrijver o.m. in op de mankementen van de (traditionele) financieringstheorie (blz. 10 t/m 13).

- In het tweede hoofdstuk wordt de financiële functie in de bedrijfsvoering behandeld, met een opsomming van de bekende financiële ratio's of kengetallen.

In dit hoofdstuk gaat de schrijver nader in op de interdependentie (afhankelijkheid) van financiële beslissingen. Door te stellen, dat enerzijds de financieringsmogelijkheden bij een *bepaalde* investering bestaan en anderzijds de investeringsmogelijkheden bij een *bepaalde* financieringsvorm, verliest men vlg. schrijver de afhankelijkheid van de financiële beslissingen uit het oog.

„Naar mijn mening heeft deze probleemstelling van de interdependentie van financiële beslissingen veel te maken met de probleemstelling van deze studie en nog meer met het resultaat daarvan”. (blz. 51)

- Hoofdstuk 3 draagt de titel van het boek. Hierin worden besproken:

- investeringsmodellen
- financieringsmodellen
- financiële bedrijfsmodellen

Zowel de investerings- als de financieringsmodellen zijn in wezen niet meer dan een computerisering van rekenmethode's. De partiële benadering: of kiezen uit verschillende investeringsmogelijkheden of kiezen uit verschillende financieringsmogelijkheden blijft bestaan. Van een financieringsmodel is in het boek een volledige specificatie opgenomen (FINPLAN-model, eigendom van de Universiteit van Los Angeles).

De *bedrijfsmodellen* behoren „tot de soort „corporate models”, omdat ze zich niet beperken tot het weergeven van alleen maar het investerings- of financieringsgebeuren maar representatief zijn voor het gehele, in financiële termen uitgedrukte bedrijfsproces”. Van deze modellen worden er een aantal besproken, te weten:

- budgetmodel van Mattesich (verbaal)
- Sun-oil model (verbaal)
- Potlach-forests model (met een specificatie van de ply-wood-afdeling)
- Inland-steel model (verbaal)
- Esso modellen (verbaal)
- Boise-Cascade model (verbaal)

Bovenstaande modellen worden toegepast bij zeer grote bedrijven (U.S.A.), daaruit zou men de indruk krijgen dat alleen deze bedrijven voor modellenbouw in aanmerking komen. Niets is minder waar: ook kleinere bedrijven kunnen tot een goed werkend model komen (maar die halen dan - helaas - niet de publiciteit).

In dit hoofdstuk zijn enkele kwantitatieve gegevens opgenomen met betrekking tot ervaringen met het modelgebruik. Deze gegevens zijn door middel van een enquête verzameld. Eén uitkomst wil ik hier vermelden n.l. of het model een beter hulpmiddel bij de planning was gebleken. 50% antwoordde bevestigend, 42% antwoordde weinig of geen verschil en 8% antwoordde negatief.

- Hoofdstuk 4 draagt als titel: „Techniek van de modelbouw” waarbij in een aantal fasen de totstandkoming van het model wordt behan-

deld, zij het zeer globaal. De modelbouw (het modelprogramma) zelf wordt in één pagina afgedaan. Dat is in het kader van deze studie door dr. Cozijnsen wel begrijpelijk. Wellicht zal een aparte uitgave, waarin de principes (grondslagen) en opzet van bedrijfsmodellen worden uiteengezet, voldoen aan een grote behoefte, niet alleen voor het bedrijfsleven doch ook voor het onderwijs. Een voorbeeld hiervan maar dan op macro-economisch gebied, is het voortreffelijke boek van prof. Tinbergen: „Economic Policy, Principles and Design.”

- In het laatste hoofdstuk worden de voor- en nadelen van standaardmodellen (geleverd door computerfirma's en softwarebureaus) en van raamwerkmodellen (eigen ontwerp) besproken.

Het raamwerkmodel kan worden gezien als een „algemeen” model waarbinnen de ontwerper alle vrijheid heeft om zijn relaties te

specificeren. Doel van het raamwerkmodel is om de ontwerper te behoeden voor fouten, die vorige uitvinders al hebben gemaakt met modellenbouw zodat hij niet nog eens „het wiel gaat uitvinden” (blz. 110).

Daarna volgt in de rest van dit hoofdstuk een uitvoerige beschrijving van en het werken met het door de schrijver opgestelde „FBM Besco-72” model.

Het boek van dr. Cozijnsen kan worden gezien als een eerste nederlandstalige aanzet voor de „popularisering” van het bedrijfsmodel. Vooral aan te bevelen voor mensen uit het bedrijfsleven die er wat meer van willen weten. Het wachten is nu op een boek welke als titel zou kunnen hebben: „Grondbeginselen en opzet van de bouw van bedrijfsmodellen”.

Aan het eind van het boek is een uitgebreide literatuurlijst opgenomen (blz. 149 t/m 156).